

Svar på skriftligt spörsmål SS 277/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att säkerställa kvaliteten på och säkerheten hos skyddsutrustning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 277/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Mia Laiho /saml m.fl.:

Testas all skyddsutrustning mot coronaviruset som delas ut för att användas av yrkeskunniga inom hälsovården i fråga om materialets kemikalier, säkerhet och skydd,

kontrolleras skyddsutrustningen även på andra ställen än hos VTT,

inspekteras endast skyddsutrustning som kommer från länder utanför EU,

hur kan man fastställa produktens ursprungsland och om produkten uppfyller kvalitetskraven,

om arbetstagaren visar symtom eller får en allergisk reaktion efter att ha andats genom en mask som saknar produktbeskrivning eller som endast finns att läsa på kinesiska, hur kan man då veta vad som orsakade reaktionen hos arbetstagaren,

hur vet vi att materialet inte är hälsoskadligt vid inandning eller hudkontakt om produktbeskrivningen inte är tillräcklig eller begriplig,

vem bär ansvaret om ett skydd av dålig kvalitet orsakar arbetstagaren hälsoskada,

har man sett till att företagshälsomyndigheterna har tillräckliga resurser för att utföra sitt arbete när riskerna ökar och hur ser man till en tillräcklig arbets säkerhet på arbetsplatserna och övervakningen av den och att det finns tillräckligt med skyddsutrustning för att säkerställa arbetssäkerheten och

kan en arbetstagare vägra utföra sitt arbete om det inte kan anvisas tillräckligt med skyddsutrustning för personalen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Omfattningen av skyddsmaterial som behövs på grund av coronaepidemin kommer att vara stor och det ska finnas beredskap för längre tidsperioder. Genom effektiva bekämpningsåtgärder och genom att förebygga vidare smitta är det möjligt att främst minska antalet äldre personer och antalet personer som lider av primärsjukdomar som insjuknar. Här spelar skyddsutrustningen

Svar på skriftligt spørgsmål SS 277/2020 rd

liksom också andningsskydden en viktig roll. Tillgången till andningsskydd är globalt sett knapp och på marknaden förekommer produktpartier som inte uppfyller kvalitetskraven.

Om en skyddsutrustning avsedd för yrkespersonal är CE-märkt och sålunda uppfyller de europeiska standarderna och det sålunda har genomförts en bedömning av överensstämmelsen testas skyddsutrustningen inte systematiskt på nytt. Testningen utförs emellertid vid misstanke om produktförfalskning eller om produkten saknar intyg enligt de europeiska klassificeringsbestämmelserna. Teknologiska forskningscentralen VTT har som pålitligt fullständigt statsägt bolag kunnat genomföra alla tester som behövs så att det har varit möjligt att bedöma skyddsutrustningarnas funktionsduglighet och användbarhet samt deras säkerhet.

Enligt 15 § i arbetarskyddslagen (738/2002) ska arbetsgivaren skaffa ändamålsenlig personlig skyddsutrustning som uppfyller de krav som anges särskilt och ställa den till arbetstagarens förfogande. Vilken skyddsutrustning som krävs väljs utgående från en riskbedömning. Arbetsgivaren ansvarar för att det för att användas i arbetet endast anskaffas skyddsutrustning som uppfyller kraven som ställs i enlighet med vad som föreskrivs eller stadgas särskilt om dem.

Kraven på personlig skyddsutrustning ingår i EU:s förordning om personlig skyddsutrustning (EU) 2016/425 (skyddsförordningen). Om tillverkaren har CE-märkt den personliga skyddsutrustningen ska skyddsutrustningen till alla delar uppfylla kraven i skyddsförordningen.

Europeiska kommissionen har den 13.3.2020 gett sin rekommendation (EU) 2020/403 om förfaranden för marknadsövervakning inom ramen för hotet från COVID-19. Enligt rekommendationen kan myndigheterna för marknadsövervakning tillåta försäljning av personlig skyddsutrustning trots att bedömningsförfarandet inte har avslutats och produkten inte har CE-märkts. Skyddsutrustningen ska emellertid uppfylla hälso- och säkerhetskraven i EU:s skyddsförordning.

Social- och hälsovårdsministeriet har utifrån kommissionens rekommendation den 31.3.2020 dragit upp riktlinjer för personlig skyddsutrustning som gäller endast under coronaepidemin. Enligt riktlinjerna får skyddsutrustning som är avsedd för yrkesbruk och som skyddar mot coronaviruset släppas på marknader under bestämda uppluckrade förutsättningar. Förutsättning är emellertid att skyddsutrustningen uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskraven.

Social- och hälsovårdsministeriet är den myndighet för marknadsövervakning i Finland som fattar beslut om förbud när det gäller personlig skyddsutrustning som i väsentlig utsträckning används i arbetet. Personlig skyddsutrustning som används i arbetet övervakas också av ansvarsområdet för arbetarskydd vid regionförvaltningsverken.

Utöver den personliga skyddsutrustningen används inom hälsovården medicintekniska produkter som till exempel kirurgiska mun-nässkydd. Myndigheten för marknadsövervakning som övervakar medicintekniska produkter är Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea. Europeiska kommissionen har den 13.3.2020 gett sin rekommendation (EU) 2020/403 om förfaranden för marknadsövervakning inom ramen för hotet från COVID-19. I normala förhållanden släpps medicintekniska produkter med lägre risknivå på marknaden försedda med

Svar på skriftligt spørgsmål SS 277/2020 rd

CE-märkning och på tillverkarens eget ansvar utan att ha bedömts av myndigheterna eller ett anmält organ. För skyddsutrustning utan CE-märkning förutsätts enligt Fimeas riktlinjer en bedömning eller ett undantagstillstånd innan produkten kan släppas på marknaden.

Enligt arbetarskyddslagen (738/2002) är det arbetsgivaren som ansvarar för arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. I detta syfte ska arbetsgivaren beakta omständigheter som hänför sig till arbetet, arbetsförhållandena och arbetsmiljön i övrigt samt till arbetstagarens personliga förutsättningar. Arbetsgivarens arbetarskyddsverksamhet baserar sig på en utredning och bedömning av farorna. Om arbetsgivaren inte själv har tillräcklig sakkunskap för att bedöma farorna i arbetet ska han eller hon anlita utomstående sakkunniga.

Arbetstagaren har enligt 23 § i arbetarskyddslagen (738/2002) rätt att vägra utföra ett arbete om arbetet medför allvarlig fara för arbetstagarens eller andra arbetstagares liv eller hälsa. Arbetsgivaren eller dennes företrädare ska så snart som möjligt underrättas om att arbetet inte utförs. Rätten att vägra utföra arbete kvarstår till dess arbetsgivaren har avlägsnat riskfaktorerna eller annars sett till att arbetet kan utföras tryggt. En vägran att utföra arbete får inte inskränka utförandet av arbete i större utsträckning än vad som är nödvändigt med hänsyn till säkerheten och hälsan i arbetet. Vid vägran att utföra arbete ska det ses till att den fara som vägran eventuellt medför blir så ringa som möjligt.

Det är ansvarsområdena för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken som övervakar säkerheten i arbetsförhållandena och att lagstiftningen följs.

Helsingfors 28.4.2020

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen